

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisii cu post'a în laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si presta aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 65.

Sibiu, 15/27 Augustu 1879.

Anulu II.

Coruptiunea în Ungari'a.

Ti s'ar fi parutu că scandalurile infricosiate produse de dn. Várady deputatu din Maramurasiu, vicepresedinte alu dietei, si cele provocate de com. Victoru Zichy, fostu secretariu de statulu ministeriulu de interne, isi voru lua deocamdata unu capetu; dara dn. Ioanu Asboth, redactorulu diariulu partidei Deakiste „Magyar Ország“ disese inca de pre atunci, că daca gubernementalii nu tacu, elu are se mai dea la lumina inca si alte blastematii si spurcatiuni multu mai mari. Intr'aceea din duellulu proiectatu între c. Zichy si Asboth nu s'au alesu nimicu, éra Várady adunandu'si pe alegatorii sei, se planse amaru pentru neaudit'a rusine ce i s'a facutu prin inculparea că elu ar fi luat mai alesu dela jidovi bogati sume mari de bani, pentru-că se le castige decoratiuni dela imperatulu; în fine Várady isi dete dimissiunea, si apoi éra si o retrase, amerintia inse totuodata pe adversarii sei cu processu criminale, care se dice că este si pornitu.

În aceleasi momente inse, pre candu Várady céerca a se apará, „Kölnische Zeitung“ unulu din diariile universali si de mare auctoritate în cercurile superiori ale societatiei europene, surprinse pe lume cu alte revelatiuni nespuse de scandalóse, totu din Ungari'a, pe care apoi „Deutsche Zeitung“ din Vien'a dela 21 si „Magyar Ország“ din 22 Augustu le constata si afirma că prea adeverate; si fiindu-că acelea traseru atentiunea la sute de alte diarie scrise în limbi diverse, cu atátu mai puçinu ne este permisu noue a le trece cu vederea. Éca ce ne invétia „Kölnische Zeitung“ si dupa elu celelalte:

„Astadi se vorbesce (în B.-Pesta) si despre retragerea dlui Hieronymi, secretariu de statulu în ministeriulu de comunicatiune, din cauza că acestu domnu, că ginere alu lui Várady, a fostu amestecatulu în tóte speculele de bani ale socru-seu. Nu a fostu nici-o afacere de cali ferate, nici unu planu de canalisari, nici-o asternere de drumuri (s'osele), nici-una oferta de liferatiuni cu pretiuri (asia numite) de unitate, care se nu fia datu ocaziune la cele mai excessive exploatare si abusuri. Lucrulu éra organizatu destulu de simplu. Unu arendatoru generale pentru mituiri (Be-

stechungen), cunoscutu bine în anii din urma, de profesiune agentu de bani (samsariu), luase asupra'si că se castige dela gubernulu ungurescu orice afacere de bani (Geschäft). Nimeni nu potea castigá vreó întreprisa, daca se adressá către altu-cineva si nu cerea ajutoriulu acestuia. Pentru elu érá tóte usile deschise, pentru-că elu sciá pe toti care de ce valóre este si cum are se tractedie cu ei. Deci ori-candu ministeriulu de comunicatiune aprobá vreunu proiectu ori planu recomandatulu de către acelu agentu, v.-presedintele Várady luá asupra'si, că afacerea (pe jidovesce Geschäft) se tréca prin comissiuni si prin camer'a deputatiloru. Gubernulu se uitá p'între degete, si „Geschäft-ulu“ castigá n-smintitu maioritare sigura. Cu acestu modulu se regulase în anii trecuti cestiunea calei ferate orientale*); totu asia reusira, că statulu se sacrifice pentru „sanarea“ calei ferate Cassovia-Oderberga patru milióne florini (16 milióne franci). Asia se votá mai deunadi cumpararea calei ferate din valea riului Vagu, prin statulu, cu optu milióne flor. mai fóra nici-o discussiune, dupace din acesti bani s'au datu acelu agentu aprópe 1/2 milionu sub titlu de provisiune, se întielege inse că nu de a dreptulu pentru elu, ci prin elu altor'a. Se scie adeca în tóta Ungari'a, că tocma pe acelu timpulu s'au rescumparatu sinimicitu multime de Cambii-accepte (politie) de sute de mii de ale dlui Várady, si unu pachetu întregu politie de ale mai multor membru bancrotati din partid'a lui Tisza. Colomanu Tisza scie bine lucrurile acestea; din fatalitate inse lui ii e preste potintia a'si tiné partid'a sa compacta altumentrea, decâtu numai prin midiolóce de acestea. Căci adeca acea partida înainte de a trece din opositiune la gubernulu, érá plina de ómeni ruinati în averile lor, alu caroru scopu érá firesce, că se scape de datorii cu ajutoriulu gubernului. Asia dara partizaniloru cabinetulu Tisza s'au datu în arenda si domenii mari de ale statulu cu pretiuri de nimicu. Asia dintre deputatii carii facu servitiu mare gubernulu si'lu ajutá se aiba maioritare cu ori-ce pretiu, la ori-ce proiectu ministeriale, tramitu în comissiuni speciali de a le fiscalulu în casuri de

*) Oradea-Brasiovu, la care au disparutu preste 16 milióne fl. R.

processe, de câte ori se sperá pe sub mana, că se voru folosi din acelea. Unuia din acesti domni, carele si astadi este creditiosulu lui Tisza, i s'a comisu că se reguledie diferentiele de pasiune (Weideservituten) în dominiile muntene ale statulu din Maramurasiu, apoi despre acesta este sciutu, că a pretinsu dela adversarii fiscalulu fóra nici-o rusine 9000 (noue mii) de florini, care suma i s'a si numeratu, pentru-că se decida caus'a pe voi'a lor si în contra intereselor statulu. Totu acelu domnu fu trimisulu că comissariulu în Transilvani'a, pentru-că se dea în arenda societatiei actionarie montanistice dela Brasiovu minele de carbuni de pétra din Valea Jiiului (Petrosieni), éra elu isi inplini acea missiune asia, că statulu remase în dauna, elu inse castigá 45 mii florini cá provisiune. Acestu domnu este functionariulu alu camerei deputatiloru.

Este invederatu, că gubernulu si partid'a în care predomnescu idei si elemente cá acestea, nu póte fi scrupulosu întru alegerea midiolócelor spre a'si asecurá maioritare, cu atátu mai virtosu, că aci nu mai e vorb'a de opiniuni si scopuri politice, ci de existenti'a propria, de Eu-lu fiacaruia, că se aiba ce mancá. Deci nu trebuie se se mire nimeni, daca aude, că Coloman Tisza candidase mai totu deputatu de aceia, despre carii potea presupune, că în punctulu materiale au se dependa dela elu. Între deputatii actuali din maioritare sunt puçini aceia, caroru gubernulu se nu le fia platitu spesele cu ocaziunea alegeriloru; prin urmare sunt puçini aceia, carii s'aru potea desparti de person'a ministrulu presidinte, fóra a se aratá nemultiamitori.

— La alegerile dietali Tisza nici pe de parte nu s'au ajunsu cu 150 mii fl. fondu de dispositiune, si asia s'a decisu se faca specula cu decoratiuni, ordine si cavalerii. Asia se nobilitara fratii Deutsch, Herber s. a. m. dandu sume de bani.*) — În Vien'a au avutu trebuintia de Tisza, pre câtu timpulu a tinutu cestiunea orientale si anume a Bosniei si Hertiegovinei; acuma inse nu mai au trebuintia de elu si nu'lu potu suferi, din cauza că e omu violentu etc. etc.

„Magyar Ország“ adaoga la tóte cele publi-

*) Br. Erlanger evreulu dela Frankfurt, a datu singuru 100 de mii lui Zichy etc.

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Despre genealogii si monografiu familiare.

Reu facu publicistiulu din Romani'a, că în locu de a'si inplé foile lor literare si foisiórele diarielor cotidiane în partea cea mai mare cu produse belletristice straine, cu románe si novelle de o valóre fórté problematica, adesea îngrecate de veninu dulce dara ucigatoriulu de suflete, nu alegu mai virtosu subiecte din patria si din sinulu natiunei lor.

Ar meritá inse óresice mustraré inca si membrii acelor vechi familii patriciane, a le caroru scrierie sunt pline de documente tinute ascunse, care de si nu aru inplea totudeauna lacune în istori'a patriei luate în sensu mai strinsu, ele inse sunt de nepusa valóre pentru istori'a civilizatiunei, pentru viéti'a familiara si sociale a romaniloru. În alte tieri s'au publicatu si se mai publica multime de monografiu de a le famililoru fruntasie vechi, ilustre, alaturandu-li-se arborii genealogici pe secolu inapoi. Ne va obiectá cineva, că în Romani'a n'au existatu nici-odata aristocratia feudale cá în alte staturi europene; voru fi si de aceia carii nu punu nici-unu pretiu pe vechimea famililoru si le place a citá dis'a lui Cicerone pre candu unii romani trufasi ilu batjocoriau dicundu că este veneticu din Arpinas, omu nou — homo novus, caroru inse elu le respunde: Meum genus a me incipit, tuum in te desinit (famili'a mea incepe cu mine, a ta încéta cu tine). Scimu si noi că în Romani'a feudalismulu europénu cu aristocratii sale, cu alodiulu si colonicultura, cu vasali, cu maioratu, minoratu, primogenitura, sisthema graduale si liniale cu ascendenti, descendenti, agnati si cognati etc. si cu fidejussorii ei, nu a potutu prinde radecini; totu asia recunóscemu pe de plinu, că adeveratele virtuti personali si patriotice nu se castiga numai prin nascere în palaturi si în porfira; dupa noi inse tocma pentru-că familiile patriciane romane nu s'au sustinutu prin legi barbare de asia numit'a aviticitate, ci că mamele loru prea

adesea iau nascutu între sgomotulu armelor, în terrórea bataliloru, în fug'a de inaintea barbariloru selvatici, în plaiurile ascunse ale Carpatiloru, si totusi mai multe familii au continuatu esistenti'a loru necurmata în cursu de câteva secolu, ele merita că natiunea se le cunósca genealogi'a si catastrofele prin care au trecut protoparintii lor, cu atátu mai virtosu, că în multe casuri destinele patriei érá depuse numai în manile cătoruva familii patriciane.

Pricepemu noi si atáta, că mai virtosu în acésta epoca în care ideile democratice reu întielese si mai reu aplicate, ferbu în capetele glótelor, ómeni carii isi simtu a lor demnitate, dicu în sine cu Horatiu; „Odi profanum vulgus“, si apoi la tóte sbieratele demagogiloru respundu cu o tacere despretiuitória. Se créda inse capii famililoru patriciane, că façia cu demagogii se afa întocma în aceeasi positiune înca si alti barbati, nu crescuti în scutece de metasa, ci în de simplu flanelu, barbati esiti din poporu, insultati inse si persecutati chiaru pentru meritele lor, mai amaru de câtu cei mai mari aristocrati.

„Iti suferé pecatulu, nu'ti suferé virtutea; În tina si în vitiu voiosu iti tinde man'a. În bine si 'n virtute astépta-te la ura. Fa'i bine, că nu'lu vede; ci vede prea departe Si câte nu se 'ntempla: prevede câte rele, Ce nici nu'ti trecu prin cugetu, necum se poti a face. (Joanu Eliadu dupa Voltaire în tragedi'a Brutu act. II. Opus posthumum).

Dati-ne biografiile bine scrise macaru numai dela diece barbati patrioti de renume mare, că se ve damu istori'a patriei pe câte cincideci de ani. Candu ve încercati se construii viati'a lui Stefanu-celu-mare, a lui Mircea, a lui Mihaiu, sau monografi'a Basarabilor, a Brancoveniloru, Cantemiri, Cantacuseri, Ghiculesci, a fratiloru Greceni traducatori Bibliiei si ai altor carti, alaturea cu episcopulu Germanu; candu ve întrebati, cine au fostu Grigorie Urechia chronicariulu, cine Petru Mogila Archiepiscopulu, cine mitropolitii Vaarlaamu si Dosi-

teiu, cine Costinu tatalu si fiulu, protospatriulu Nicolae, traducatoru de ss. scripturi si altii multi, ce faceti mai puçinu, decâtu scrieti istori'a patriei? Căta lumina s'ar reversá preste istori'a nóstra, câte limbi de sierpi aru sangerá si câte fabule aru disparea, candu genealogi'a familiiloru ar fi cunoscuta dupa documente autentice. Sasiu din Transilvani'a mai n'au avutu nici-odata aristocratia feudale, si totusi memori'a si faptele unui mare numeru de familii fruntasie sasesci se afa scrisa si conservata pe secolu înainte, din cauza că mosi de stramosii lor au portatu, mai alesu dela finea sec. alu XV-lea încóce, asia numitu diariu (lat. Diarium) alu familiei, în care se consemná ori-ce lucru memorabile se întemplá în ori-ce di, în famili'a propria, la consangeni si amici, în comuna, în districtu, în tíera, în lumea tóta. Multe din acelea diarie sunt adeverate chronice, din care istoriografulu scóte astadi informatiunile si datele cele mai instructive si interesante pentru toti ómenii căti nu voru se tráiésca si se móra cá vitele neucventátorie, cá boii si caii, cá oile si caprele, cari nu intréba nici-odata, cine au fostu parintii, fratii si sororile lor, de ce origine érá, care ce au patitu în viéti'a lor.

Facéndu aceste observatiuni colegiloru de preste Carpati, suntemu prea departe de a ne laudá în acésta cestiune, noi cesti de dincóce, carii daca nu ne amu prea bucuratu de viéti'a politica, amu avutu inse din stravechime o viatia nationale si bisericésca, s'au inaintatu si dintre romani barbati multi până la rangurile cele mai inalte în statulu; altii au facutu cariere stralucite în statulu militariu, până la generalulu de artileria (Feldzeugmeister Petrus Duca sub Franciscu I). Au fostu atátea episcopii curatu romanesci pe teritoriulu Transilvaniei si alu Ungariei cu Banatulu; dara unde le mai afa urmele în istori'a eclesiastica a romaniloru? Dara de ce se mergemu asia departe inapoi, candu noi nu ne avemu scrisa nici macaru istori'a acestor 50 de ani din urma. Cu ardeleni inse va fi bine se ne tragemu sam'a la unu altu locu.

cate in „Kölnische Zeitung“, că citindu-le ori-ce unguru, trebuie și i se suia sangele în față din cauză a acestei rusini, prostituții și discreditu alu națiunii și țierei.

OBSERVAȚIUNI CRITICE

asupra stării sociale și economice a romanilor din Transilvani'a.

Partea a două.

Presintele.

II.

În fine după o luptă grea, ce au susținut țieranul român din Transilvani'a, în cursul de dieci de ani în contra naturii, alu carui sclavu fusese; după ce i succese a învinge, de și nu completu, dera în mare parte dificultățile și neajunsurile pământului, îmbunătățindu-și starea vitelor și a instrumentelor necesare pentru agricultură; după ce au trecut prin mai multe revoluții politice și sociale, îl vedem astăzi, de și lipsit cu totul de ajutorul său favorabil guvernului, ajuns la o stare materială mai de suferință decât mai înainte. Starea lui actuală este înse departe de a fi ajuns la acea culmea dezvoltării sale pe care o dorim cu toții și care pentru viitoriu va fi unică și condițiune și garanția a existenței sale, că națiune și că factoru politic.

Filosofia secolului nostru este aceea a realității, bazată pe materie; cu alte cuvinte spus: pe natură. Ea nu te întreabă că: „ce știi și cine ești? . . . Ci cătu ai?“ Era logică a acestei filosofii engleze merge și mai departe și dice: „Știi și meriti numai cătu ai.“ Acelu popor este mai bogat și mai fericit, care prin știința sa, poate se exploateze mai multu comorile naturii, știe se se folosescă mai bine de serviciile pe care i le oferă natură voluntariu și cu abundența și care produce cu multu mai multu de cătu este în stare se consume.“

Luând această directivă, apoi prea ușor nu potem convinge, că suntem încă foarte departe de a fi împlinit acele condiții.

Națiunea noastră are puțină avere; urmărirea dera, că are încă puțină cunoștință. Că nu exploatează comorile pământului și a muntelor de locu. Puterile și serviciile cele mai însemnate de cari s'ar putea folosi, jacu latente și încă nedescoperite, de ore-ce sunt necunoscute. Ea abia produce atâtă cătu este necesariu pentru consumul ei că elementu organicu.

Că se nu esageram dicându aceste, ne vom putea convinge prin exemple din viața reală.

Cred că nu mi se va contradice din nici o parte, decâtă voi afirmă: că dosă aceea de inteligență, de care dispune Romanul Transilvanu, nu și-au procurat-o prin studiu pe bancile școlii, ci că i este înscută și adunată din experiențele vieții practice. Numerul acestor cunoștințe se mărginesc astfel pe unu orizontu foarte micu. Elu nu poate dera pe langă totă bună-voință, mai multu

Familia Vacarescu.

Schizia de G. Garbinu.

După unii, familia Vacarescu e originară din Transilvani'a și a neme din Făgărașu. Ea ar fi ună din acele familii, cari însoțiră pe Radu Negru, la trecerea lui peste munte în Romani'a, și dela cuventul Făgărașu, care s'a scris pe chartele vechi austriace, și se mai scrie și azi, cu goticul F initialu reprezentat în alfabetul latinu prin V de aci, Văgărașu și Văgărașu identicu cu Făgărașu, prin urmare și Vacarescu și Vacarescu pronunțiat după scrieri.

Ori-care ar fi, după cronicari, începutul acestei familii, în intervalul care începe cu secolul XVII și se termina cu începutul secolului XIX, adică în intervalul dintre anii 1600 și 1863, întălmim această familia la fa-care pasu și din ce în ce mai înfloritoare.

Asia, încă pe timpul lui Mihaiu Vodă Viteazul, vedem pe unu Petrascu Vacarescu figurându că Banu alu Craiovei în urmă succesoru înorocite, sub stăgurile acestui domn.

După mărtea eroului român, puțină dile, — căci dile sunt vécurile în viața unui popor — puțină dile de fericire mai gustară Romani. Potopul Fanarului îneca, pentru unu secolu, câmpiele mănoșe ale țerii romanesci, prapadindu averea, libertatea și chiaru simțulu de naționalitate alu Romanului.

*

Caletoriulu care lasă Tergovistea, fostă și ruinată capitală a țierei și își îndreptă pașii spre sud-ostulu orasiului, vede, la distanță de o ora, în dreapta și pe creștă a unui micu delusioru, o arcadă de zid acoperită de mușchi și înnegrită de insultele timpului. La spatele acestui zid, care nu este de catu arcadă a unei porți, ochiulu zărește două trei grămezi de derimatură, „rasipuri sfinte“, după cum le numesc poetulu Chrisoverghi, pe cari cresc și se înalță trifurca cucuta, brusturulu, laurul și palamidă, cele din urma vestigii ale mării omenesci!

de cătu știe. De aci urmărirea, că inteligentia fiului nu se radica mai sus de nivelulul ce l'au ocupat părinții și că astfel dezvoltarea inteligenței nu este intensivă, ci depinde dela influența externe, ale caror rezultate apoi se transplantă din generație în generație. Este de prisos a spune că, cursulu unei astfel de dezvoltări intelectuale este lenes și tardiv. Această bubă se poate vindeca numai prin înființarea cătu se poate de multe școli populare, care se înțelege că, trebuie se fie mai bune și mai regulate de cătu cum sunt acelea ce le avem astăzi.

Intorcându-ne éram la starea economică a țieranului nostru de astăzi, apoi de și emancipatu și înpămentenitu, îl aflăm încă totu suferindu sub jugulu de exploatare alu industriei și alu manufacturii străine. Lipsit de centre locale naționale în care s'ar fi putut dezvoltă industria și manufactură, și totu deodată clasă de mijlocu a burgăziei, acumă că și mai înainte elu produce pentru străini și este consumentulu produselor de industrie și manufactură a lor.

Pentru că se ne explicăm și se potem înțelege și mai bine starea țieranului român de astăzi, va fi bine alu surprinde în procesulu de activitate ce îl desvôlta elu în decursulu unui anu, însoțitu și ajutat de totu membrii familiei sale.

Pe când femeia érnă țorce și țese pensă și panură necesară pentru vestiminte, pe barbatu îl vom afla dusu, și în pădure se taie lemne și la orasiu, la târgulu de săptămână. Produsele ce le espune elu la vânzare sunt camu următoarele: unu caru de lemne, ce variază între scânduri, bărne și pari. Deacă anul trecut au fost roditori, apoi îl întălmim cu bucate, cu fenu și cu paie. De alta dată apoi, cu câte unu animalu domesticu, și cu paseri domestice, și în fine cu produsele acestora, de es.: ouă, lapte, untu, branza, lână, miei, vitiei, porcei, pui și alte produse crude.

Se presupunem că au fost multi cumpărători, ce cu unu termenu economic se exprimă cu concurență în cumpărare, și că elu au primitu unu prețu bunisioru pentru produsele sale, în bani gată. Ce face ore țieranul nostru cu castigulu seu? Fără îndoială că-lu bagă în pungă și pornește multumitu spre casa unde îl aștepta ai sei cu brățile deschise și cu nerabdare. Ah! da, elu o ar face această prea bucuros, decâtă numai ar putea, înse înprăgiurările și necesitățile de care duce lipsă nu i permit această. Mai înainte de a cugetă la mergerea a casa, elu mai are foarte multe de făcut și aceea ce face de aci înainte este: consumarea a întregulu seu castigu, și în casulu celu mai bun ajunge cu câteva firfirici acasă.

Intrădeveru astfel cum sta țieranul nostru și mai alesu munténulu, apoi mergendu la orasiu nu numai că nu castiga nimic și puțin, ci din contra patimesce o pierdere cu multu mai mare de cătu decâtă ar fi rămas acasă. De și este tristu a audi această, este înse unu adevéru probatu de nenumerate ori.

Sub această măsă de verdăție, se ascunde léganulu acelei familii de două ori strălucită, care sub totu satrapii Fanarului, tinu susu și cu curagiu stindardulu tricoloru alu naționalității și stindardulu albu pacii și alu literelor romane. Aci zace cuibulu fericitoru urmași ai lui Petrascu Vacarescu, Banulu Craiovei; de aci esi acea pleiadă de patrioți și cultivatori ai limbii romane, care începe cu Banulu Jenachitia și mai bine cu Stefanu Vacarescu și se încheie, până acumă, la mărtea vorniculu poetu Jancu Vacarescu.

Membrii cei mai însemnați ai acestei ilustre familii sunt Stefanu Vacarescu, Banulu Jenachitia Vacarescu, fiulu acestuia, Clucerulu Alecu și logofetulu Nicolae, fii Banului Jenachitia, și în fine vorniculu Jancu Vacarescu fiulu clucerulu Alecu și nepotu de fiu Banului alu Jenachitia Vacarescu.

— Stefanu Vacarescu lua o parte însemnată, dice eruditulu d-lu Odobescu, la redactarea legiuirilor lui Mavrocordat. „Sentințele date de densu s'au pastratu — adăog d-sea — multu timp că se servescă de modelu în felulu lor.“

După Stefanu Vacarescu, alu carui neme, în istoria literaturii naționale, e însemnatu, mai multu că jurisconsultu distinsu și influentu, urmăza în ordinea cronologică, fiulu seu.

*

— Banulu Enachitia Vacarescu (1740—1799).

Acesta, în mijloculu întuneculu fanarioticu, când „tote carierele erau închise pentru romani, când romanulu nu-i rămasese de catu câmpulu intrigelor înșoțite, după cum dice I. Voinescu II, pentru dobândirea unui obiectu de care i eră opritu de stăpanitori a se bucura“ acesta, prin parghiă talentulu seu poeticu, nu înceta a ridica ânima romanulu ingenunchiatu la picioarele brutale tiranii din vremile acelea.

Bólă ânimei, Intristarea, Turturică, etc. sunt picturi adevérate ale păsului și mahnirei ce clocoțeau în pepturile părinților nostri din epocă beilor. (Va urmă).

Amu spus-o și o repetim încă odată, că țieranulu nostru este lipsit de industria și manufactură, și că astfel este constrinsu a își procura acele produse, fără de cari nu poate fi, acolo unde le afla și dela acela, care le are spre vânzare. Acesta înse este profesionistulu și manufacturistulu neromanu.

Asia vedem apoi pe țieranulu român colindându cu pungă plină dela o boltă la altă, dela o siatră la altă și dela o trafică și butică la alta, și nici nu se poate altcum. Lui i trebuie: unu fieru de plugu, o cósă, secere, unu cercu de róta, o ossie ferecată la caru, potcove și cuie pentru potcovitul vitelor, o sapa, și alte instrumente necesarii. I trebuie mai departe o măsă, unu scaun, unu patu, o lada nouă, pentru fia-să, ce are se o marită, și care la pornirea lui de acasă l'au fostu mai rugatu se nu uite și se i cumpere și o rochie, unu pieptariu și o pelărie nouă și câte alte articole, pe care decâtă voiesc țieranulu se le țina minte de ore-ce nu știe carte, trebuie se și facă totu atâtă creștatură pe răbosiu și noduri în cârpa și pe unu firu de sfóra. Nevastă lui éram de alta parte, după ce l'au însoțitu până în capulu satulu, i au spus, se nu uite și se cumpere o bucată de sapanu, unu punctu de luminare, totu atâtă sare și mai știu eu încă ce felu de lucruri, ce i trebuie ei pentru menagiuulu familiei. Sermanu de capulu lui! cândă ajunge la cumpărare, nu știe pe care se o ia mai întâi și pe care se o lase. Cugetăți numai câteva momente la numerulu acestor articole, ce sunt necesarii unei familii, fia ea cătu de sermană, și veti află cu surprindere, că ele se urcă la unu numeru neprevăditu până atuncea. Mai adăogeti pe langă acestea, că bietulu țieranu avendu unu fecioru mai mare l'au datu la școlă în orasiu, pentru că se ajungă o dată domnu mare și alu vecinulu seu din sat. Ajungendu în gimnasiu l'au înbrăcatu nemțesce, i trebuie va se dica vestiminte de acelea, pe care mamă copilulu numai este în stare de a le face. Tote necesitățile fiului seu dela școlă, trebuie se le plătescă totu cu bani gată. Totu acelu țieranu se întemă că și-au luat unu advocatu în orasiu, pentru unu procesu, pe care l'au purtat încă și părințele seu și pentru care elu trebuie se plătescă tacse și timbre totu în bani gată, până nu mai poate. Unde rămanu apoi imposibilele statulu? Unde apoi celelalte datorințe ce le are, că cetățenu alu statulu?

Resumati toate acestea, luați-le în considerare serioasă și atuncia nu veți mai putea mira, auzindu că cel mai bravu și mai diligent țieranu nu se întărește dela orasiu, de cătu cu unu restu de câteva grositice. S'ar înșelă reu acela, care ar fi aplecatu a crede că amu desecat cu celelalte până aci suferințele țieranului nostru. Oh, nu! elu mai are încă și altele și acestea sunt cu atâtă mai grele, cu cătu locuinița sa se afla în distanță mai mare dela orasiu. Țieranulu nostru se servește atâtă la lucru cătu și la drumu în parte mare numai cu vite cornute; pentru-că se potă ajunge de timpuriu la târgu, elu trebuie se plătescă cu o di, cu două și adesea cu trei dile mai înainte. Acele dile dara, în cari elu se afla pe drumu, pentru elu sunt pierdute. Aflându-se pe drumu, elu trebuie se și nutrească vitele mai bine, va se dica se le dea o cantitate mai mare și mai bună de nutrețiu decâtă acasă. Facendu stațiuni de noapte și de di, elu trebuie se plătescă cu bani gată atâtă pentru vitele sale, cătu și pentru personă sa. Ajunsu în târgu, éram trebuie se plătescă decâtă au vendutu ceva și nu, această nu îl întreabă nimenea, tacsă a târgulu, ce merge în cassă magistratulu din acelu orasiu și cetate unde este târgu. Pagubă cea mai mare înse ce o are țieranulu nostru decâtă târgulu este departe de satulu seu este: pierderea nereparabilă a gunoiulu pe care îl produce vitele sale în timpul acelu, cândă elu este departe de locuinița și pământulu seu. Pentru acelu gunoiu pierdut, țieranulu Elveției și alu Angliei este în stare se plângă că unu copilu micu. Și cred că cu totu dreptulu, de ore-ce gunoiulu este averea cea mai scumpă a țieranului. Elu după cum dice unu proverb italianu, este brandia pământulu. Țieranulu nostru înse, până acumă nu s'au înțiatu a prețiu gunoiulu, și din nefericire lui n'are pe nimenea, care se îl înție înportantă economică a gunoiulu. Până cândă ore țieranulu român va mai fi constrinsu a cersi cu bani în mână, gunoiulu necesariu dela sasu și dela cetățile sasesci? Cercetați și veti află, că țieranulu român plătesc câte 5—10 fl. v. a. pentru unu caru de gunoiu și este bunu bucuros, decâtă sasu îl dă și cu atâtă.

Nu potem uită și lasă neamintitu acelu tribut sangeros ce îl impune țieranului nostru.

civilizațiunea și ruinațiunea politica a statelor Europei de astăzi, careia, pentru că se susținea pacea, i trebuiesc milioane de soldați, ce sunt recrutați din sânul diferitelor popoare. Câte elemente sănătoase, câte generații ale națiunii române nu s'au nimicit pentru totdeauna pe acele câmpuri fatale de război?!? Vine după aceea biserică, școlă, alte institute de învățământ și de cultura, asociațiuni și reuniuni, diaristică politica și beletristica, în fine știința însăși și apelădă și ceru neîntrerupt bani, bani și erași bani. Și dela cine? La a cui adresă mergu toate acele apeluri de contribuire? Erași și erași la aceea a țieranului și a economului romanu, fiindu că inteligința căta o avemu este seraca, er' burgesia ne lipsesce cu totul. Țieranulu inse și economulu nostru ne răspunde la toate acele apeluri: că nu poți și că nu are bani. Și această, după ce i-am studiatu starea lui de astăzi, este adevărulu celu mai puru. Cere dela țieranulu nostru orice alta, căți va da bucurosu și cu plăcere; numai bani gat'a nu-i cere, c'atunci poti fi siguru, că vei fi refuzatu și cu totu dreptulu, fiindu că nu-i are.

Dându astfelu unu tablou necompletu, de orece fugitivu, alu stării actuale a țieranului romanu din Transilvania, vomu procede la cercetarea mijloacelor ce i-ar pot' ajuta spre îmbunătățirea stării sale.

(Va urmă.)

Romani'a.

— (Redeschiderea Camerelor.) Corpurile Legiuitoare au fostu deschise în 12 Aug. st. v. prin urmatoriulu mesagiu Domnescu, care s'a cetitu la Camera de cătra d. Cogalniceanu:

„D-loru deputati,

Astăzi se incheie amanarea sesiunii extraordinare a Corpurilor Legiuitoare urmata potrivit Mesagiului Meu din 11 Iuliu.

D-vostre reincepeti acum activitatea d-vostre legislativa.

Ministrii Mei ve voru supune actele atingătoare de reviziunea art. 7 din Constituțiune, ceruta de art. 44 alu tractatului din Berlin, pe care, cu toate sacrificiile ce ne impune, Romani'a l'a primitu prin glasulu reprezentantiloru sei.

D-vostre, d-loru deputati, ati profitatu de timpulu ce v'a lasatu prorogarea Camerelor, spre a studia mai de aproape deosebitelu inprejurari ale acestei grave cestiuni.

Am dera deplina convicțiune, că astăzi Camerere și guvernulu voru pune totu zelulu, totu patriotismulu, tota prudentia politica, spre a ajunge la o soluțiune care pe de o parte se dea satisfacțiune principiulu libertatii religioase și alu egalității civile și politice, proclamatu de Europ'a intrăga, era pe de alt'a se inpace cu acestu principiu necesitatele noastre nationale și economice.

D-dieu se bine-cuventedie lucrarile d-vostre.

Datu la Sinaia, la 11 Augustu 1879.

Carol.

Camer'a a otaritu a se amană până la 20 Augustu inclusivu, după propunerea d-lui P. Ghica.

La Senatu, s'a cetitu mesagiulu de cătra d. N. Crețulescu.

Bulgari'a.

(Firmanulu de investitura alu principelui Bulgariei). „Facemu cunoscutu: după art. 3 alu tractatului din Berlinu, că adunarea convocata în urma la Tarnova pentru a procede la alegerea unui principe pentru Bulgari'a, care făcendu totusi parte integranta din imperiulu nostru, a fostu redicatu la gradulu de principatu, s'a îndreptatu alegerea asupra înaltimii vostre:

„Vediendu capacitatea, inteligința, profundă cunoștința a afacerilor, bun'a judecata, toate calitățile ce caracterisa persón'a vostre, alegerea supusa la sancțiunea mea imperiala fiindu asemenea aprobata, principatulu Bulgariei în limitele sale indicate în tractatulu dela Berlinu a fostu incredințiatu capacității înaltimii vostre, și conformu ordinelor mele acestu rescriptu imperialu are efectulu de a face publica și notoria înalt'a sarcina, ce vi s'a incredințiatu;

„Astfelu, speru că înaltimea ta, în înaltăi inteligința și în conformitate cu datorile ce incumba sarcinei sale, va respectă în totdeauna drepturile suzeranității noastre asupra principatului, care face parte integranta din imperiulu nostru, cum s'a disu mai susu.

„Înaltimea ta se va sili neconținutu a consolidă și dezvoltă legaturile, care unescu pe numitul principatu cu imperiulu nostru.

„Totu asemenea, aparatu de ori ce atingere dispozițiunile disului tractatu, ve veti pune tota îngrigirea la dezvoltarea prosperității și linistei țierei, după cum veti veghiă asemenea și la bun'a administrare, la bun'a stare, la protecțiunea drepturilor religioase, politice și civile ale tuturor locuitoriloru, fia musulmani și nemusulmani, conformu principiiloru unei egalități reale.“

Datu la 5 Chaban 1296.

Abdul-Hamid.

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

Procesu-verbalu Nr. 20.

Siedinti'a din 15 Iunie st. v. 1879.

(Urmare.)

La art. 47, sub titlulu: *Dispozițiune transitorie*, d. Maniu propune unu amendamentu, susținutu de d-nii Chintescu, Aurelianu și Babesiu în copriinderea următoare:

„Membrii actuali ai fostei societăți Academice romane, facu parte în calitate de membri ai Academiei romane, fia-care în secțiunea respectiva unde au fostu înscrisu până acuma, pe cătu până la viitoare sesiune nu se voru declară prin înscrisu că nu adera la dispozițiunile din aceste statute.“

Depunendu acestu amendamentu, d. Maniu dice că proiectulu comisiunii, avendu aerulu a prescrie că membrii, ce n'au luat parte la discușiunea statuteloru, deca nu voru declară prin graiu și prin scrisu că adera la ele, până în 10 zile, potu se isi pedia pozițiunea, i se pare neadmisibile, fiindu în contradicere cu decisiunea ce s'a luat că ei sunt și remanu membri pe viața.

D. Odobescu dice că acum candu se face unu actu de reconștiuire a Academiei, avendu în vedere că multi din membri n'au venit și nu se scie deca adera la aceste statute, și mai alesu că s'a admisu înmulțirea membriloru la 36, este inportantu se se scie deca cei ce au lipsitu le primescu. Altfeliu va fi imposibilu a se pune în practica aceste statute.

D. Maniu răspunde că prescripțiunea unui terminu totu deun'a e fatala. D-lui întreba: ce se va face cu membrii aceia, cari n'ar tramite declarațiunile lor de adesiune. Apoi tacerea nu este ea singura ore o afirmare de consimțimentu? Ar fi o heresie de a se interpretă altfelu tacerea; și nu admite a se pune în statute, fia și că dispozițiune transitoria, o proscriptiune, care se primește dreptulu unui membru.

D. Ghica observa că în adeveru o asemenea prescripțiune ar fi în contradicere cu ceea ce s'a facutu până acuma. Crede, că nu e necesitate de o asemenea declarațiune. Membrii ce n'au venit la confecționarea acestoru statute trebuie se le primésca, și se se supuna lor. De aceea conchide că articolulu acesta, că inutilu, e mai bine a se suprimă.

D. Ionescu se unescu cu opiniunea d-lui Ghica, argumentandu inca că membrii ce lipsescu, deca n'au venit, crede că cu acesta chiar' au declarat confiența în lucrarile colegiloru lor.

D-nii Romanu și Urechia, afirmandu aceluși consideratii, cere stergerea articolului.

— D. Laurianu observa că chiar' după art. 1 alu legi nu pot' consideră societatea Academica că desființata: Academia de astăzi nu e decât o continuitate. Conchide a cere suprimarea.

Se pune la votu propunerea d-lui Ghica și se admite cu mare majoritate.

Cerenduse votarea în totalu, d. Laurianu observa că după statutele vechi, votarea nu se pot' face decât cu 3 patriimi din numerulu membriloru actuali, adica cu 23 membri.

D. Babesiu răspunde că acea prescripțiune nu pot' fi invocata decât pentru modificari cerute de inițiativă membriloru, era nu de o inițiativa venita în urm'a unei legi. Cu modulu acesta s'ar face imposibilu votarea.

D. Laurianu susține tes'a sa. Statutele vechi le considera că lege expresa, și nu prin sofisme se pot' resturnă prescripțiunile ei.

D. Urechia observa că d. Laurianu potea se aiba dreptate înaintea legi, care a constituitu Academia. Candu s'a numitu comisiunea de reviziune a statuteloru, s'a întielesu că acesta se se faca de majoritate, era nu cu 3 patriimi.

D. Ionescu recunoște că s'a admisu a se face modificari, cu majoritate absoluta; cu toate acestea crede că nu se pot' face votarea decât în presentia numerulu cerutu de statutele vechi. Cere se se convõe toti membri pentru acesta, amanandu-se votarea până Joi'a viitoare.

D. Stefanescu susține articolulu din proiectu, pentru cuventu că membrii societății academice mai înainte de a se votă isi dau consimțimentulu în scrisu: prin urmare adera la statute. Astăzi sunt alte statute, și nu se scie deca mai cu sēma cei ce n'au luat parte la votarea statuteloru, le voru primi.

Se pune la votu propunerea acesta, dara asupra votarei d. Laurianu observa, că Adunarea nu mai e în numeru.

Se votădă statulu de presentia alu membriloru dela 1—15 Iunie.

Orele fiindu înaintate, siedinti'a se ridica la 12 ore fără unu patrariu.

Vice-presiedinte, G. Baritiu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Sciri diverse.

— (Program'a sosirei și petrecerei în Sibiu a „Comisiunii asociatiunii istorice ungușesci pentru dilele de 27, 28 și 29 Augustu 1878.

27 Augustu. — Sosirea cu trenulu la 12 ore și 35 minute. — Primirea comisiunii la gara. — Inpartirea biletelor de incuarterare. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romaniloru.“ — La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“, unde va cantă capel'a de musica a cetății.

28 Augustu. — Înainte de amiază voru fi libere pentru vizitatori: colecțiunile din museulu bar. Samuel de Bruckenthal, precum și archiva și camer'a de armature ale magistratului cetății. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romaniloru.“ După amiază excursiune la Cisnădie (Heltau). La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“.

29 Augustu. — Vizitarea bibliotecii din capel'a bisericii catedrale A. B. precum și a mausoleului, apoi aceea a colecțiunii natur-istorice și etnografice a Societății pentru științele naturale. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romaniloru.“ După amiază excursiune la Ocn'a Sibiului (Vizakna). — La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“.

N. B. Biletele pentru prandiu comunu din dio'a prima à 4 fl. v. a. se pot' află în [predio'a până la 7 ore sēr'a în trafic'a cea mare. (Piat'a mare Nr. 12).

— (Necrologu). În Jasi a muritu dlu Stefanu Miclea, vechiu rectoru alu universității din Jasi, directoru alu observatoriulu fisicu și profesoru alu catedrei de fisica la facultatea de științe, era în timpul din urma directoru alu școlii de arte. Repaosatulu a fostu nascutu în comun'a Feleacu din Transilvania din parinti țierani.

Neuitatulu defunctu a lasatu unu golu adencu simțitu în urma'i în carier'a didactica.

Fia-i țierin'a usiōra și memori'a neuitata!

— (Necrologu). Tatiana G. C. Bellissimus nascuta I. Barac, si-a terminatu viața în urm'a unei scurte suferințe astăzi în 10/22 Augustu 1879 la 7 ore deminēti'a în alu 35 anu alu etatii sale și alu 7 alu fericitei sale casatorii.

Cu ânim'a înfranta de dorere ve incunoscutēdia despre această pierdere ireparabila adencu intristatulu ei sotiu G. C. Bellissimus în numele seu, alu jalniculu tata I. Barac, Protopresbiteriulu tractului I alu Brasiovului, alu jalnicei ei matusie Maria casatorita M. Mandragiu, alu jalniceloru ei cumnate Paraschiv'a C. Bellissimus și Alexandrina vid. M. Moldovanescu și alu jalnicei ei nepote Filotea M. Moldovenescu.

Brasiovu 10/22 Augustu 1879.

— (Desmostenirea.) Este unu ce tristu a vedea, cum în fiacare nr. alu diariulu oficialu se anuncia licitatiunile unei multimi de mosii. Intre aceste, forte multe, durere! sunt romanesce. Poporulu nostru se demostenesce pe di ce merge mai tare. Acuma inse gasimu licitatiuni chiaru și în contra unor comune, si inca pentru ce sume mici! Eta intr'unu singuru numeru optu comune! Imobilele Gattaiei, pretiuite la 45,920 fl., pentru 135 fl.; ale Vlaicovetului, în pretiu de 23,357 fl., pentru 67 fl. 50 cr.; ale Ferendiei, pretiuite 9,772 fl., pentru 67 fl. 50 cr.; ale Moravitiei, în pretiu de 24,440 fl., pentru 1,593 fl.; ale Beregseului pretiuite la 42,248 fl., pentru 658 fl.; ale Racovitiei, pretiuite la 13,203 fl., pentru asemenea suma; și ale Gergomanului, pretiuite la 25,401 fl., pentru 870 fl. („Famili'a“.)

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Capitolulu VI.

Despre lege.

Prin pactulu socialu noi amu datu esistenția și viața corpului politicu: acuma vine cestiunea de a'i dá misicere și vointia prin legislatiune. Pentru că actulu primitivu prin care se formēdia și se léga acestu corpu nu determinēdia nemica cu privire la ce trebuie se faca pentru a se conservă.

Accea ce este bunu și conformu ordinei, este astfelu prin natur'a lucrariloru și independinte de conventiuni omenesce. Tota dreptatea vine dela Dumnedieu, elu singuru este sorgintea ei. Deca o amu potea inse primi directe dela elu, nu amu avea trebuința nici de guvern și nici de legi. Fără indoiala, că exista o dreptate universală, ce emana singuru numai dela ratiune; inse pentru că această dreptate se fia admissa între noi, ea trebuie se fia reciproca. Considerandu lucrarile din punctu de vedere curatu omenescu, abstragēdu dela sancțiunea naturala, apoi legile dreptatii sunt vane între omeni. Ele servescu spre binele făcătoarelu de rele și spre nefericirea celui dreptu, candu acesta le observa fatia cu lumea intrăga, fără că cineva se le observe fatia cu elu.

Sunt deci de lipsa conveniunii și legi pentru că se unesc drepturile cu datoritățile și se reduc dreptățile la obiectului său. În statul naturii, unde totul este comun, eu nu sunt datoriu niminui cu nimic, fiindu că nu amu promis nici unuia nemica eu nu recunosc că avere a altuia, decât aceea ce nu imi este de trebuința mie. Nu este inse totu astfelu în statul civile, unde toate drepturile sunt ficsate prin legi.

Dara ce este o lege? Până cându cineva se va multiami de a nu legă de acestu cuventu, decâtu numai idei metafisice, va continuă a ratiună fără de a se întielege și cându orecine va fi spus ce este o lege a naturii, totuși nu se va ști ce este o lege de Statu.

Am spusu dejă, că nu existe vointia generale asupra unui obiectu particularu. În realitate, acestu obiectu particularu se afla séu în statu, séu afara din statu. Déca se afla afara din statu, o vointia, care pentru elu este straina, nu pôte fi generala fatia cu elu, éra déca acelu obiectu se afla în statu, elu face parte din elu: în casulu acesta se formédia între întregu și partile sale o relațiune, care face din elu două fiintie separate, din care un'a este partea, éra cealalta restulu afara de partea aceea. Inse întregulu mai puțin cu o parte a sa nu mai este întregulu și până cându durédia acestu raportu, nu mai exista întregulu ci două parti inegale. De aicea urmédia, că vointia uneia nu pôte trece că generale în raportu cu cealalta.

Inse, cându totu poporul statorcesce ceva pentru totu poporul, atunci elu nu se considera decâtu pe sine însuși, și déca după aceea se formédia unu raportu, apoi acesta este între obiectulu întregu supt unu punctu de vedere și între obiectulu întregu sub altu punctu de vedere, fără nici o divisiune a întregului. Atunci materi'a despre care se statorcesce ceva este generale, precum este vointia ce statorcesce. Acesta este actulu pe care eu ilu numescu lege.

Cându dicu, că obiectulu legilor este totu-deauna generale, apoi întielegu, că legea considera pe supuși că corpu, éra actiunile că abstracte, nici odată inse pe omu că individu séu o actiune că particulara. Astfelu legea pôte se statorcesca esistenți'a de privilegii, dara ea nu le pôte dá anumitu la nimenea. Legea pôte statori mai multe clase de cetățieni; ea pôte ficsă chiar' calitatile, ce dau dreptu la acele clase, dara ea nu pôte numi pe cutare séu pe celalaltu, că se fia admisu; ea pôte stabili unu gubernu regale și o succesiune ereditara, dara ea nu pôte alege unu rege, nici a numi o familia regale: cu unu cuventu, ori ce funcțiune, care apartiene unui obiectu individuale nu apartiene de locu poterii legislative.

În urm'a acestoru idei, pôte vedea ori cine indată, că nu mai incupe întrebarea, că cui apartiene de a face legi, de orecé ele sunt acte ale vointiei generale, nici déca principele sta de-asupra legilor, pentru că elu nu este membru alu statului, nici déca legea pôte se fia nedrépta, pentru că nimenea nu este nedreptu fatia cu sine, nici déca în acelasi timp pôte fi cineva liberu și totuși se fia supusu legilor, de orecé ele nu sunt decâtu înregistrari ale vointielorú nóstre.

Se mai pôte vedea inca, mai departe, că legea unindu universalitatea vointiei cu aceea a obiectului, aceea-ce unu omu, ori cine ar fi elu, ordona din propriulu seu arbitriu, nu pôte fi o lege: chiar' aceea ce ordona suveranulu asupra unui obiectu particularu nu mai este o lege, ci unu decretu; nu unu actu alu suveranitatii, ci de magistratura.

Republica numescu deci, pe ori-ce statu gubernatu prin legi, ori care i-ar fi form'a de administratiune: pentru că numai în casulu acela gubernédia interesulu publicu, și interesele publice sunt ceva. Ori ce gubernu legitimu este republicanu*).

Voiu esplică mai tardiu aceea ce este unu gubernu.

Legile propriu disu, nu sunt decâtu condițiunile asociatiunii civile. Poporul, supusu legilor, trebuie se fia și auctorulu loru. Dreptulu de a regulă condițiunile de asociatiune nu apartiene, decâtu aceluora, cari se asociara. Dara cum le voru regulă? Prin unu acordu comunu séu o inspirațiune subita? Corpulu politicu are orecé unu organu prin care se isi esprime vointiele sale? Cine i va dá lui prevederea

*) Subt acestu cuventu eu nu întielegu numai o aristocrazia séu o democratia, ci în generale ori ce gubernu condusu prin vointia generale, care este legea. Pentru că se fia legitimu, nu este permisu că gubernulu se fia confundatu cu suveranulu, ci trebuie se fia ministrii lui: astfelu însuși monarhi'a este o republica. Acesta se va clarifică în cartea viitoare.

Not'a lui J. J. Rousseau.

necesaria, pentru de a fomá actele și a le publică de mai înainte? séu cum le va pronunțiă în momentu de trebuința? Cum o multime órba, care adesea nu scie ce vrea, pentru că arareori scie ce i este bunu, va potea execută ea însasi o întreprindere asia mare, asia de grea precum este sistemulu legislatiunii? Poporul însuși voiesce totu-deaun'a binele, dara nu ilu vede totu-deauna elu însuși. Vointia generale este totu-deauna drépta, dara ratiunea ce o conduce nu este totu-deauna destulu de luminata. Trebuie se'i arate cineva obiectele asia precum sunt, câte odata și asia, cum au se'i apara, a-i arată calea adevărata pe care o cauta, a o aperá de seductiune din partea vointie loru particulare, a'i apropiá de ochii sei locurile și tempurile și în fine a balantiá farmeculu avantajelor presente și simtite prin pericolulu relelor îndepartate și ascunse. Particularii vedu binele pe care ilu respingú; publiculu voiesce binele, pe care nu ilu vede. Toti au lipsa în acelasi gradu de conducători. Pe unii trebuie a-i obligá se isi conformédie vointiele lor cu ratiunea lor, éra pe celalaltu trebuie a ilu instruí se cunósca aceea ce voiesce. Atunci din luminarea publica resulta uniunea întielegerii și a vointiei în corpulu sociale, éra din acestea concursulu exactu alu partiloru și în fine, cea mai mare potere a întregului. Éta de unde se nasce necesitatea unui legislatore. (Va urmá.)

Cursulu monetelor în val. austr.

Vien'a, 25 Augustu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.49 cr.
Moneta de 20 franci	"	9.25 "
Imperialu rusescu	"	9.35 "
Moneta germana de 100 marce	"	57.05 "
Sovereigns englesi	"	12. — "
Lira turcsca	"	10.58 "
Monete austr. de argintu 100 fl.	"	— "

Cursuri de Bucuresti în Lei noi (franci).

2 Augustu.

Obligatiuni rurale din 1854 cu 10%	l.	103. 1/4 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	"	104. — "
Obligatiune de imprumutu dominiile din 1871 cu 8%	"	104. 3/4 "
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	"	99. 1/2 "
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	"	92. 3/8 "
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	"	102. 5/8 "
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	"	184. — "
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	"	38. 1/4 "
Actiunile calilor fer. prioritati din 1868 cu 6%	"	98.70 "
Dacia'a, Compania de ascur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	"	190. — "
Romani'a. Compania de ascur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	"	67. — "

Nr. 2324—1879.

(85) 3—3

Escrriere de concursu.

Pentru unu stipendiú de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitulu Ioanu Bobbu odinióra fostu eppu alu Fagarasiulu, care stipendiú s'a usuatu de gimnasistulu Aureliu Popu, din caus'a nelegitimarei despre progressulu, facutu în anulu scol. elapsu, dechiaratu de vacante, se escrre concursu până în 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obtiené acestu stipendiú au de a-si instruí suplicele lor concursuali cu cartea de botezu, cu testimoniale lor scolastice în origine ori copia autenticata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale și de parochulu respectivu și intaritu cu sigilele aceluora, vidimatu și de oficiulu politicu concernente, în orasie si opide de antisti'a opidana.

Cererile concursuali astfelu ajustate voru avea de a le substerne consistoriulu subsemnatu, pre terminulu prefiptu.

Datu în Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(86) 3—3

Escrriere de concursu.

Pentru unu stipendiú de 50 fl. v. a. usuatu de studentele Emiliu Ciceiu, cu abdicerea acestuia devenindu vacante din fundatiunea fericitulu Gavrila Vaida, se escrre concursu până în 15 Septembrie a. c. st. n.

Fiendu acestu stipendiú familiare și numai în lips'a de atari concurenti se va poté conferi si altor'a ce nu sunt din familia, asia doritorii de a obtienea acestu stipendiú au de a-si ajustá cererile lor concursuali cu carte de botezu, și cu genealogi'a familiei lui din care se se póta vedea consangeneitatea concurentelului cu fondatorele; testimoniu în origine ori în copia autenticata despre progressulu facutu în studie în anulu scol. elapsu, testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale și de parochulu respectivu intaritu cu sigilele acestor'a și în fine vidimate și de oficiulu politicu.

Astfelu instruite cererile concursuali, le voru asterne pre terminulu prefiptu la subsemnatulu consistoriu.

Datu în Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(87) 3—3

Escrriere de concursu.

Pentru 2 stipendia de câte 40 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu fostu odinióra canonicu Constantinu Alutanu, cari stipendia pentru nelegitimare despre progressulu facutu în anulu scol. elapsu dechiarate de vacante, se escrre concursu până în 15 Septembrie st. n.

Fiendu aceste stipendia familiare, si numai în lips'a de consangeni se voru dá si altora, asia concurentii din familia au de a-si instruí suplicele lor concursuali pre langa cartea de botezu și cu una genealogia carea se documentédie consangeneitatea lor cu piulu fondatore, cu testimoniu scolastecu în origine ori în copia autenticata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale și de parochulu respectivu intarite cu sigilele acestor'a și vidimate de oficiulu politicu.

Astfelu ajustate cererile lor concursuali le voru asterne subsemnatulu consistoriu pre terminulu prefiptu.

Datu în Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(88) 3—3

Escrriere de concursu.

Pentru 4 stipendia de câte 315 fl. v. a. usuate de medicinistii absoluti: Octavianu Blasianu, Aureliu Chisbahu, Ioane Uilacanu și tehniculu Pompeiu Hossu, — pentru 2 stipendia de câte 84 fl. usuate de juristii Ioanu Circa și Vasiliu Turcu; 3 stipendia de câte 63 fl. v. a. usuate de juristulu Georgiu Muresianu, gimnasistii Ioanu Micu și Emiliu Buteanu; toate din fundatiunea repaosatului Dr. de medicina Simeonu Romantiai parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari pentru nelegitimarea despre progressulu facutu în studie în anulu scolasticu espiratu; prin acesta până în 15 Septembrie st. n. se escrre concursu.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai acei tineri studenti pauperi, cari sunt nascuti în marele principatu Transilvani'a.
2. Cari au din studie calculi de eminentia și portarea morale buna.
3. Dinpreuna cu auditorii de medicina și drepturi, aceia cari se voru aplicá la scientiele reali, precum: tehnica, montanistica și silvanistica.
4. Dintre concurenti voru avea preferinti'a „ceteris paribus“ cei de origine nobili și consangeni ai piului fundatoriu.
5. Dela concurenti se cere, că testimoniale scolastice alaturande la cererile lor concursuali se le dea în origine ori în copia autenticata, se produca carte de botezu; ér' atestatele de paupertate se fia provediute cu subscrierea antistiei comunale și a parochului respectivu și intarite cu sigilulu comunale și alu parochului, precum și cu subscrierea oficiului politicu de cercu, ér' în cetati și opide cu subscrierea parochului și a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfelu ajustate se le substerne până în terminulu prefiptu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Datu în Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(89) 3—3

Escrriere de concursu.

Pentru unu stipendiú de 400 fl. v. a. și altulu de 100 fl. v. a. ambele din fundatiunea fericitulu fostu metropolitu Alesandru St. Siulutiu, usuata de fratii Aureliu și Flaviu Siulutiu, pentru nelegitimarea despre progressulu facutu în studia în anulu scol. elapsu, dechiarate de vacante, se escrre concursu până în 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obtiené stipendiulu de 400 fl. v. a. menitu pentru juristi ori medicinisti la ver-o universitate afara din patria (i. e. Transilvani'a), ér' celu de 100 fl. v. a. pentru gimnasisti, au de a-si instruí cererile lor concursuali cu testimoniu de botezu, cu celu scolastecu în origine ori în copia autenticata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale și de parochulu respectivu, intaritu cu sigilele acestora și vidimatu de antisti'a politica, în cetati și opide de antisti'a cetatiana ori opidana.

Cererile concursuali astfelu ajustate voru avea de a le substerne pre terminulu prefiptu capitulului subsemnatu.

Datu în Blasiu din siedinti'a capitulara tienuta la 12 Augustu 1879.

Capitululu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

SPIRTU ARTRITICU

inventatu de Heinrich Bloch în Eger (Boemi'a), recunoscutu preste totu că medicin'a cea mai sigura contra sioldinei și reumatismului, aplicandoo în 24 de ore și frecandoo cu ea partile dureroase, sioldina și reumatismulu încéta cu totulu. Pretulu unei sticlute este de 60 cr. v. a.; tramisa cu posta la comanda, sau pe langa assignatiune 66 cr. v. a. Celoru care ilu voru luá spre vendiare în comisiune, li se dá unu rabatu corespundietor. În toate cetatile mai mari se deschidu depositore. Am în posesiunea mea mai multe mii de ateste și scrisori de multiamita pentru precelenti'a acestei medicine. Comandele se executédia totu-deauna cu întócerea postei în modulu celu mai conscientiosu.

Heinrich Bloch în Eger (Boemi'a)

proprietariu alu medaliei de aur pentru arte si sciintia.

În calitate originala se afla: în B.-Pest'a la Josif Török, Timisióra la Ernest Járomisz, Stefanu Tárcsay și C. M. Jahner la „Regele ungurescu“, în Pojon la Feldenek Ferencz și la Soltz Reszo la „St. Marton“ în Szeghedin la Baresai Caroly, Makon Josef și Csikós N., în Zagrabia la Mittlbach Zsigmond, în Eszek la Dienes J. C., în Sibiu la Morscher W. Fr., în Brasiovu la Steiner J. la „leulu de aur“, în Clusiu la Székly Miklos și la toate farmaciile mai mari din tíera si strainetate. (90) 1—10